

ARXIU / EFE

Soldats de l'Exèrcit d'Alliberament del Poble Sudanès (SPLA) en una imatge del maig de 1998.

En acabar la Guerra Greda, es va obrir un mercat internacional d'armes lleugeres, que han aprofitat multitud de guerrilles d'arreu del món.

Mort a l'abast

Les armes lleugeres s'han convertit en les més mortíferes. No tenen controls legals, duren molt, són fàcils d'usar i s'han escampat arreu del món. Els qui volen aturar aquest perill es fixen en l'èxit de la campanya contra les mines personals.

Mentre patíem per les bombes atòmiques, els míssils de llarg abast i la guerra química i biològica, unes altres armes s'han encarregat de fer la seva feina amb una eficàcia real. Les armes lleugeres, és a dir les que es poden dur a la mà, com ara pistoles, rifles, llançagranades... Aquestes són les que han guanyat, i per golejada, el dramàtic torneig de la mort. Hom calcula que les armes lleugeres maten un 90% de les víctimes dels conflictes actuals, un 90% de les quals, a més, són població civil, especial-

ment dones, vells i infants. Aquest percentatge no va passar del 15% durant la Primera Guerra Mundial.

Aquest augment de morts civils és inversament proporcional al de la por que té la gent de morir per conflicte armat entre les grans potències. I és normal, car ja no hi ha la tensió entre els dos grans blocs. Però sí que hi ha ara, i són molt més mortífers, conflictes de dimensions relativament petites, a l'interior de les fronteres dels estats. Segons Vicenç Fisas, titular de la càtedra UNESCO de Pau i Drets Humans de la Universitat

Autònoma de Barcelona, entre el 1990 i el 1995 van morir 3,2 milions de persones en conflictes d'aquestes dimensions.

Sovint en enfrontaments d'aquesta magnitud les armes lleugeres són les més usades, per comoditat i economia. L'International Security Information Service (ISIS) de Brussel·les calcula que dels 47 conflictes més recents, en 43 s'han fet servir principalment armes lleugeres.

Seria difícil d'establir si ara hi ha més violència entre els individus que no pas abans, però sí que és

Is són víctimes d'armes lleugeres, la majoria civils

clar que l'accés fàcil, barat i sense controls a aquest immens basar mundial de les armes lleugeres ha perpetuat conflictes i ha fet que en molts casos allò que abans era una discussió a crits i algun cop de puny avui s'acabi amb un tret directe al cor o al cap. A Kenya, per exemple, s'observa que les baralles entre pastors rivals cada volta són més mortíferes, especialment des que entren al país armes automàtiques procedents de zones en guerra com el Sudan i Somàlia.

Aquest augment de la mortaldat per qualsevol discussió també passa a països rics com els EUA, on avui la mort per arma de foc és la primera entre la població juvenil i infantil. De fet, en aquest país n'hi ha prou d'ensenyar el carnet de conduir per a poder comprar una arma.

500 milions d'armes. Així com en armament pesant hi ha estudis molt exactes dels arsenals de tot el món, en el cas que ens ocupa és molt difícil d'establir amb certesa la situació. Cal tenir en compte que un 40% del comerç d'aquests ginyes és clandestí. El prestigiós World Watch Institute (WWI) calcula que actualment hi ha uns 500 milions d'armes lleugeres a tot el món –això sense comptar les que utilitzen policies i cossos de seguretat, que serien uns quants milions més–. Quant a dòlars en joc, el WWI calcula que actualment s'exporten, de forma aparentment legal, 3.000 milions de dòlars en armes lleugeres, i de 2.000 a 10.000 milions en armes de comerç totalment il·legal. La barrera legal i il·legal és molt difusa, perquè en general una arma venuda legalment tard o d'hora acaba al mercat negre.

La majoria d'aquestes armes van inundar el mercat durant la Guerra Freda i després. En l'època de l'enfrontament entre els blocs de l'est i l'oest, ja va començar a haver-hi grans transferències d'aquesta mena d'armes. Si els soviètics en subministraven a Moçambic, els EUA n'oferien a la República Dominicana; si els soviètics en lliuraven al govern de l'Azerbaidjan, els americans en servien als

mujaidins de l'Afganistan... I és amb aquesta dinàmica d'enfrontaments a través de tercers que va anar omplint-se el mercat armamentístic.

Aquest comerç es desbordà després de la Guerra Freda. És cert que a partir del 1989 la despesa militar global s'ha reduït considerablement, però no ho és pas menys que tots dos blocs havien acumulat una gran quantitat d'armes, i calia vendre-les o destruir-les. Evidentment, la primera opció sempre ha tingut més seguidors que no la segona, tant si els diners de la transacció anaven a les arques públiques com a les butxaques particulars. Alemanya, per exemple, després de la unificació va regalar 304.000 kalàixnikovs i munició, procedents de l'Alemanya Oriental, a Turquia.

Des d'Occident, els criteris de renovació dels estocs militars imposats per l'OTAN, tant a l'interior de l'organització com als nous membres o als aspirants a ser-ho, han fet augmentar aquest flux descontrolat d'armes. També hi ha contribuït la desaparició d'estructures com l'URSS o Iugoslàvia i la desmembració dels exèrcits corresponents. La precarietat econòmica d'alguns països de l'antic bloc oriental ha fomentat moltíssim el comerç il·legal d'armes dels exèrcits, cosa que ha enfortit els grups mafiosos dedicats a aquestes transaccions.

Un altre factor que ha afavorit el comerç il·legal d'armes lleugeres és el dels processos de desarmament mal resolt. Com que no hi ha gens de control durant la guerra, quan arriba la pau tampoc no se sap quantes armes hi ha, i es fa molt difícil de saber si es destrueixen, s'amaguen o es treuen fora del país concernit i es venen a un altre lloc (avui encara hi ha armes de la primera i segona guerres mundials en funcionament). Missions dels Cascos Blaus, com la de Somàlia, han fracassat, en bona part, per l'abundància d'armes lleugeres. Aquesta situació d'abundància armamentística és molt perillosa, perquè, com diu Fisas, quan en una guerra s'acumulen centenars de milers o milions d'ar-

ARXIU / EFE

Un colon jueu de Qedumim ensenya al seu fill una arma. El funcionament de les armes lleugeres és prou senzill per poder crear exèrcits amb gent molt jove.

Cronologia

- 1853. Samuel Colt obre una fàbrica a Connecticut per fabricar revòlvers a gran escala.
- 1860. Es comença a vendre el rifle de repetició Winchester i la metralladora Garling, capaç de disparar centenars de trets per minut.
- 1889. L'exèrcit britànic adopta la primera metrallera totalment automàtica.
- 1940-45. Els EUA fabriquen 20 milions de fusells d'assalt, metralleres, pistoles i revòlvers.
- 1947. El soviètic Mikhaïl Kalàixnikov inventa el fusell d'assalt AK-47. Se n'han fabricats 70 milions a l'URSS i a nou països més.
- 1999. Els EUA anuncien un projecte d'un fusell d'assalt per a l'any 2006 que dispararà al voltant de les cantonades.

ARXIU / EFE

Manifestació de palestins a Hebron, el passat 4 de maig de 1999. El World Watch Institute calcula que actualment hi ha uns 500 milions d'armes lleugeres al món, sense comptar les que utilitzen policies i cossos de seguretat.

mes, la pau és hipotecada per aquest arsenal, que més tard és desviat i aprofitat, parcialment, per grups legals o il·legals.

Els milers d'armes que els EUA donaren a l'oposició mujaidina de l'Afganistan els anys 80, ara corren per llocs diferents. N'hi ha que es van vendre al Paquistan i van passar, de contraban, a la guerra civil del Tadjiquistan. N'hi ha que van anar al Punjab indi, i n'hi ha que als musulmans del Caxmir. També les armes usades pels EUA al Vietnam van aparèixer més tard a Centreamèrica i al Pròxim Orient. Igualment, armes de la

guerra civil del Líban dels anys 70 van aparèixer després en la guerra de Bòsnia.

Ara, no solament és àmplia l'oferta dels venedors. La demanda dels compradors també ho és, i per dues raons: el preu baix i la facilitat d'ús, transport i conservació. Avui, per 50 milions de dòlars, tant com costa un avió de reacció modern, es poden armar 200.000 persones amb fusells d'assalt. I en alguns països africans es pot aconseguir un fusell AK-47 només per un pollastre.

A part la qüestió econòmica, les armes lleugeres són molt llamine-

res perquè són molt fàcils d'usar i transportar. Amb poc temps d'entrenament n'hi ha prou per a tenir un petit exèrcit, format, a més a més, per soldats joveíssims que es mouen amb facilitat, que poden tragar fàcilment aquesta mena d'armes i, com dèiem, poden servir-se'n sense necessitat d'haver estat militars: és la innocència armada que apareix cada dos per tres als mitjans de comunicació de tot arreu del món, a una banda i altra de la legalitat establerta per cada país, siguin exèrcits o grups privats, siguin guerrilles o màfies, mercenaris, terroristes...

Sud-àfrica com a exemple. El cas de Sud-àfrica és paradigmàtic. Hi perilla la nova democràcia i el desenvolupament del país per la molta violència armada que s'hi dona. L'any passat van morir-hi per armes de foc 11.000 persones, el nombre més alt del món en un país sense guerra.

Michael Renner, investigador del WWI, calcula que a Sud-àfrica (45 milions d'habitants) hi ha 17 milions d'armes de foc en mans civils i militars: l'exèrcit en té cinc milions, d'aquestes armes, els ciutadans privats en tenen quatre milions, i la resta són de possessió il·legal. Fa anys el règim racista proporcionava armes a milícies dels països veïns per debilitar l'oposició regional a l'*apartheid*. I ara una bona part d'aquestes armes es fan servir per delinquir dins Sud-àfrica mateix. Segons alguns analistes, la situació ha arribat a tal punt que les armes lleugeres s'han convertit en una mena de diner. Com a Sierra Leone a principi dels anys 90, on tant el govern com els soldats rebels van saquejar les mines de diamants per canviar-los per AK-47 i llançagranades a un dels senyors de la guerra de Libèria.

Les situacions de postguerra o de postconflicte com la de Sud-àfrica, són molt delicades, car hi ha un contingent important de gent a reintegrar a la societat, i les estructures econòmiques són encara molt dèbils. Sense ajut exterior la situació encara empitjora i l'abundància d'armes fa que l'opció

70 milions d'AK-47

Es consideren armes lleugeres totes les armes convencionals que pot transportar una persona sola, o amb un vehicle lleuger, com ara pistoles automàtiques, revòlvers, rifles, carabines, rifles d'assalt, metralleres, munició, llançagranades, granades de mà, granades antitanc, morters de menys de 100 mm, determinats míssils antitanc i míssils terra-aire, mines antipersonals, explosius, material policífic i repressiu, etc.

Actualment hi ha setanta estats que fabriquen armes lleugeres. Les més importants són:

- AK-47 rus: els coneguts kalàixnikovs. Des del 1947 se n'han fabricats 70 milions d'unitats, usades en setanta-vuit estats.
- Fusell M-16 nord-americà: se n'han fabricats 8 milions.
- Fusell G-3 alemany: se n'han fabricats 7 milions.
- Fusell FN-FL belga: se n'han fabricats de 5 a 7 milions.
- Metrallera Uzi israeliana: se n'han fabricades 10 milions.

de servir-se'n per aconseguir uns mínims per sobreviure esdevingui un recurs molt fàcil.

El Comitè Internacional de la Creu Roja calcula que les baixes per armes de foc en situacions de postconflicte no baixen del 30% per causa d'aquestes armes, molt assequibles. Les situacions delicades en què les armes són un perill dramàtic també es reproduïen en societats pobres o amb una taxa de desocupació molt alta.

Per tant, és clar que el mal de les armes lleugeres ultrapassa, i de molt, la simple qüestió de l'ordre públic. De fet, s'ha de tenir molt en compte, en el desenvolupament de les societats menys afavorides i/o que han passat per conflictes armats.

Cercle viciós. Així les coses, no fa gens estrany que, finalment, les armes lleugeres comencin a preocupar els dirigents mundials. Amb els anys el comerç descontrolat d'aquests ginys mortífers ha tingut una mena d'efecte boomerang permanent. Armes que s'havien fabricat amb una determinada intenció, ara, després d'haver passat per moltes mans, encanonen els països d'on havien sortit. L'augment de la violència porta inseguretat, i això fa que, com diu Fisas, calgui invertir més en vigilants privats, en detriment de la despesa en àmbits com l'educació o la sanitat. A l'Amèrica Llatina, per exemple, la despesa pública i privada en seguretat va del 13% al 15% del PIB de la regió, xifres que superen allò que aquests països gasten en programes de benestar social. Tot plegat genera més pobresa i, tornem-hi, més delinqüència, tant a les ciutats com al camp. Com diu Renner, quan el ciutadà corrent sent que l'estat no li proporciona seguretat s'arma cada vegada més. També és d'aquest parer Dan Smith, del prestigiós Institut d'Investigació de la Pau d'Oslo: "Quan les condicions de la vida ordinària són violentes, una contestació violenta no és sorprenent."

Per tot això, algunes ONG i especialistes en la matèria demanen d'endurir el control d'aquestes armes i de cercar solucions que to-

El món s'inquieta... una mica

Les iniciatives promogudes fins ara en el pla institucional per controlar les armes lleugeres són:

–**OEA (Organització dels Estats Americans).** El novembre del 1997 els vint-i-nou estats membres de l'OEA van signar una convenció de trenta articles que considera delictes el tràfic il·legal d'armes lleugeres. Així estableix unes quantes mesures preventives: controls d'exportació, marcatge de les armes, intercanvi d'informació, etc. Mèxic i Belize han estat els primers a ratificar la convenció, però els canvis legislatius que han de fer els altres països per aplicar l'acord en retarden l'aplicació. Amb tot, és un bon model de cooperació regional, basat en uns mínims fàcilment acceptables.

–**Programes de "recompra" o de "recuperació per compra".** Programes experimentals, d'abast local o estatal, mitjançant els quals es compren armes a la gent en canvi de béns materials, vals de compra o programes de formació i treball. Un d'aquests programes de recompra es va fer a Austràlia, on després d'una matança de trenta-cinc persones, el govern va comprar més de 600.000 armes. Hi ha més països que han seguit aquesta iniciativa, però amb menys efectivitat: la Gran Bretanya, Nicaragua, Colòmbia, Moçambic i els EUA.

–**Àfrica Occidental.** Quinze països d'aquesta regió han proposat una moratòria voluntària de tres anys per a l'exportació, importació i fabricació d'armes lleugeres. La iniciativa afectaria tot el continent.

–**Unió Europea.** El 7 de gener d'enguany el Consell Europeu aprovava una Acció Conjunta per combatre l'acumulació desestabilitzadora i la proliferació d'armes lleugeres i per reduir-ne els estocs a "nivells legítims de seguretat". Més darrerament la UE ha adoptat el principi de "la seguretat primer" en els seus projectes de cooperació en el desenvolupament. La intenció és de prioritzar l'ambient de seguretat.

–**Nova Orleans (EUA).** Aquest estat nord-americà ha demanat el *lobby* de les armes amb una fórmula similar a la utilitzada contra les companyies de tabac, i aviat s'hi podrien sumar més estats. Entre més coses critiquen que les empreses d'armes inverteixin més en potència i sofisticació que no pas en seguretat.

Contràriament, el *lobby* de les armes dels Estats Units respon a aquestes campanyes assegurant que els beneficis que obté la societat amb l'accés fàcil a les armes són més grans que no les pèdues.

–**ONU.** El Departament d'Afers de Desarmament ha creat l'Acció Coordinada en Armes Lleugeres, que aspira a controlar l'excessiva acumulació i proliferació d'armes d'aquesta mena. Les Nacions Unides també van crear fa un any un grup d'experts en armes petites que es dedica a revisar iniciatives anteriors d'aquesta índole i a fer propostes per establir una acció internacional contra el tràfic il·legal d'armes. En presentaran el primer informe a l'Assemblea General de l'ONU de la tardor d'enguany.

–**ECOSOC (Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides).** Ha promogut cimeres que han acordat de tirar endavant un "protocol d'armes de foc", a desenvolupar en el marc de la Convenció Transnacional del Crim Organitzat, la qual s'hauria de cloure l'any 2000. Aquest protocol té en compte la Convenció de l'OAS, però l'enfocament és restringit i, per exemple, no parla de reduir el nombre d'armes en circulació. De moment, no hi ha cap compromís concret.

–**Grup dels vuit països més industrialitzats.** L'any passat aquest grup d'estats, entre els quals hi ha els productors d'armes més importants del món, van donar suport a la iniciativa de l'ECOSOC. Però es van abstenir d'anar més enllà de considerar la proliferació d'armes lleugeres com una qüestió de control criminal.

Un artificier britànic mostra una mina anti-persones. Diverses ONG de tot el món volen encetar una campanya pel control de les armes lleugeres, semblant a la que ha aconseguit crear un corrent d'opinió contrari a aquest tipus de mines.

quin les arrels del problema. Per Fisas, s'haurien de millorar els sistemes judicials, netejar la corrupció dels cossos de seguretat, superar l'herència colonial i la manipulació geopolítica realitzada durant la Guerra Freda, intervenir en els mecanismes d'explotació econòmica, millorar la governabilitat democràtica, entendre el fracàs en la construcció de molts estats i frenar el descontrol de les companyies privades de seguretat, entre més coses. També Renner opina que cal evitar que les desigualtats socials i les discriminacions d'ordre nacional, o de l'ordre que sigui, s'ignorin fins al punt que les víctimes es vegin obligades a reclamar els seus drets amb les armes, com ha passat a Kosovo, a Chiapas o a Bougainville.

Un problema de delinqüència? Actualment no hi ha cap norma, directriu o acord d'abast internacional que reguli la fabricació, exportació, comerç i possessió d'armes lleugeres. Allò que més s'hi acostaria és el Registre d'Armes Convencionals de l'ONU, que només recull dades de set sistemes d'armament pesant, i encara no tots els governs passen per aquest registre quan toca. Però ara les coses podrien canviar. La qüestió de les armes lleugeres ha arribat a un tal punt de gravetat que no solament preocupa les ONG, sinó també uns quants estats i organismes

internacionals (vegeu el requadre).

Ara, a l'hora d'acordar cap mena de compromís, les diverses concepcions del problema marquen solucions diferents. L'Organització d'Estats Americans (OAS), el Consell Econòmic i Social de l'ONU (ECOSOC) o el G-8, consideren la qüestió de les armes lleugeres il·legals com un problema de delinqüència i, per tant, proposen solucions d'ordre policíac o militar —com les que s'apliquen, per exemple, en la lluita contra les drogues—. Ben altrament, la Unió Europea o el Grup d'Experts de l'ONU aborden la matèria des d'un punt de vista més general: com un impediment a l'hora de bastir una

pau i un desenvolupament estables. Segons un informe de l'ISIS, aquesta segona manera d'enfocar la qüestió de les armes lleugeres ofereix un marc de treball més coherent i progressista, des del punt de vista conceptual, i més efectiu per a reduir la difusió i l'ús de les armes. També assegura que l'enfocament de la Convenció de l'OAS serveix, si més no, perquè hi hagi un compromís polític, encara que sigui mínim, i per ajudar a harmonitzar les legislacions corresponents de cada país.

Però, de moment, no s'ha anat més enllà i els grans productors d'armes del món, (l'ex-URSS, EUA, la Xina, Alemanya, Itàlia,

Com amb les mines

Seguint el model de mobilitzacions contra les mines anti-personals, la xarxa de centenars d'ONG IANSA (International NGO Action Network), entre les quals hi ha Greenpeace, Intermón, Amnistia Internacional i Metges Sense Fronteres, han començat una campanya contra el comerç d'armes lleugeres. Demanen que hi hagi transparència en el comerç i la producció; que es drecin registres nacionals, regionals i internacionals d'exportació i producció, i que s'harmonitzin els controls d'armes; que millori el codi de conducta sobre exportació; que es redueixi la disponibilitat d'armes per als civils; que hi hagi una previsió sobre el tràfic il·legal i que es combati; que hi hagi plans de replega i d'eliminació, sobretot en països en postguerra; que es proporcioni seguretat i que s'ajudi a desenvolupar i consolidar la democràcia, l'estabilitat social i el respecte als drets humans. A aquesta iniciativa, s'hi han afegit uns quants premis Nobel de la Pau.

També el Servei Internacio-

nal d'Informació sobre Seguretat (ISIS), una entitat europea independent, ha fet un extens estudi sobre les iniciatives oficials (vegeu requadre) promogudes per frenar el tràfic il·legal d'armes lleugeres. A més de coincidir en molts punts amb la campanya de les ONG, l'ISIS proposa algunes mesures per augmentar l'efectivitat de les iniciatives oficials, entre les quals hi ha la de prioritzar els processos de desmobilització i de destrucció d'armes, i la d'implicar-hi l'OTAN: d'una banda, posant el control de les armes lleugeres en l'agenda de l'Aliança, i d'una altra, oferint incentius als candidats perquè entrin a l'organització i acabin destruint les armes sobrants.

L'ISIS recorda que l'Aliança Atlàntica sempre ha ignorat la proliferació de les armes lleugeres, "fins i tot en conflictes com el de l'ex-Iugoslàvia" (l'acord de Dayton només parla d'armament pesant). L'ISIS també ha recomanat la implicació en el debat dels membres de l'Associació de les Nacions del Sud-est Asiàtic (ASEAN). O. C.

UN PALLER PLE DE LLUMINS

Arreu del planeta, les injustícies polítiques, les desigualtats socials, la degradació ambiental, l'esgotament dels recursos i la pressió demogràfica sumats a la disponibilitat d'armes lleugeres han fet que esclatessin conflictes violents per tot el món. Aquesta n'és una petita mostra recollida pel World Watch Institute.

EUA

Cada setmana moren més persones per armes de foc que en tot Europa Occidental en un any sencer, i més en un sol dia que en un any al Japó. Els adolescents tenen 12 vegades més probabilitats de morir per arma de foc que a la resta de països industrialitzats.

ALGERIA

El govern ha organitzat i armat més de 5.000 grups d'autodefensa civil per lluitar contra l'oposició. Aquesta guerra civil no declarada ja ha causat més de 70.000 morts.

ALBÀNIA

A algunes zones del nord d'Albània reneixen feus medievals. Creixen les venjances violentes, freqüentment dutes a terme amb armes automàtiques modernes robades dels dipòsits militars durant els disturbis de 1997.

RÚSSIA

Les dificultats econòmiques han fet augmentar la delinqüència, la creació d'organitzacions mafioses i les matances entre rivals comercials. Sols durant l'any 1996 es van registrar quasi 1.000 assassinats per encàrrec. Entre la població en general, la possessió d'armes, la majoria il·legals, està generalitzada, alimentada en part pels robatoris als dipòsits militars.

MÈXIC

A les comunitats de Chiapas el govern fomenta la discòrdia i abasteix d'armes els partidaris del PRI, partit que governa. Des de 1994 han mort més de 300 persones, i més d'11.000 han estat desplaçades.

EL SALVADOR

Joves en atur han format bandes que cometen crims amb les armes procedents de la guerra civil.

COLÒMBIA

Des de 1992, British Petroleum ha finançat una brigada de soldats governamentals amb personal procedent de l'exèrcit britànic i els serveis secrets per vigilar les instal·lacions de BP en el departament de Casanare contra els atacs de la guerrilla.

KENYA

Les baralles poc importants entre pastors nòmades rivals tenen ara conseqüències mortals a causa de l'entrada d'armes procedents de zones en guerra dels voltants.

BRASIL

Els terratinents –sovint amb l'ajuda dels policies locals o exèrcits privats– combaten als camperols pobres que han ocupat les seves terres ocioses. EL 5% dels propietaris controla el 70% de tota la terra cultivable. Més de 1.000 persones han mort en enfrontaments durant els últims 10 anys.

MYANMAR / XINA

El tràfic d'opi finança les compres d'armes lleugeres de les forces ètniques insurgents al llarg de la frontera amb Xina, i els fusells d'assalt i altres armes serveixen per mantenir la rebel·lió i protegir les rutes de la droga.

MOÇAMBIC

Els soldats i guerrillers desmobilitzats troben difícil la reintegració a la societat civil. Alguns han esdevingut delinqüents o traficants d'armes.

AFGANISTAN / PAQUISTAN

Les armes originalment subministrades a la resistència afganesa durant la Guerra Freda han convertit la província de la frontera del nord-oest de Paquistan en un basar d'armes lleugeres. Diversos milers de voluntaris del món islàmic fonamentalista que van combatre en la resistència afgana contra l'ocupació soviètica són avui la causa de gran part de la violència que pateixen els països litorals mediterranis, així com la zona del Caixmir.

CAMBOTJA

Amb el contraban de fusta i gemmes mantingut amb els "renegats" de l'exèrcit thailandès, els Khmer Rojos han obtingut entre 100 i 250 milions de dòlars anuals per les seves compres d'armes lleugeres i d'altres tipus.

"Els joves són el nostre futur", afirma una revista

Soldats colombians mostren la munició trobada a prop de Bogotà. Probablement pertanyia als guerrillers de les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC).

ARXIU / EFE

Bèlgica, Suïssa, Israel i la República Txeca) continuen tenint les fàbriques obertes.

Centenars d'ONG han engegat una campanya internacional (vegeu requadre), seguint el model utilitzat contra les mines antipersonals. Però ara el camí serà més dur. Tal com constata Renner, mentre les mines van ser estigmatitzades de manera bastant fàcil gràcies a fotografies de nens ferits, les armes de foc es consideren una forma de legítima protecció personal i un

equipament necessari de la policia i de les forces armades; així, "la dificultat no està pas a aconseguir-ne la prohibició total, sinó a establir restriccions eficaces de comerç i de possessió".

De fet, actualment ja hi ha països occidentals que han de seguir algunes normes, com la de no exportar segons quin producte a segons quin país que violi els drets humans. Però les empreses se les enginyen per evitar fins i tot aquests controls. Amnistia Internacional

denunciava, el març d'enguany, que unes empreses britàniques d'armes per evitar la llicència obligatòria d'exportació feien el negoci fora del país i així, com que el material no passava pel Regne Unit, se n'estalviaven els controls. També hi ha trucs consistents a llicenciar còpies d'una arma, com el kalàixnikov, en un altre país. Els EUA, per exemple, ajuden amb armes l'exèrcit colombià per lluitar contra el narcotràfic, tot i que s'ha demostrat unes quantes vegades que els militars tenen connexions amb els paramilitars d'extrema dreta.

La lluita, doncs, serà molt dura i llarga. Especialment perquè, en aquest afer, el món ha de resoldre un problema molt més vast que no pas el de les mines, i amb molts més interessos en joc. Però tard o d'hora la comunitat internacional s'hi haurà de posar de ferm, atès que es tracta d'una qüestió que marca, sense cap mena de dubtes, la línia entre el desenvolupament d'un país i la seva submersió (total o parcial) en la pobresa i la violència. Ni que sigui per egoisme i per por de l'efecte boomerang, que significa el retorn a Occident de les armes escampades pertot arreu.

Oriol Cortacans

Nous mercats: infants i dones

Un dels països més productors i consumidors d'armes lleugeres és els EUA. El lobby de les armes hi és poderosíssim i actua ràpidament contra tota campanya que pretengui de controlar-ne el comerç. Des de fa uns quants anys, tanmateix, els empresaris del sector han tocat sostre en les vendes i ara miren d'obrir i expandir dos mercats nous: el dels infants i el de les dones.

L'Associació Nacional del Rifle (NRA) no para d'explicar als seus abonats que cal fer campanya per atreure dones i adolescents als esports de tir. I la cosa no s'acaba en paraules. El 1994, segons el World

Watch Institute (WWI), la NRA va invertir 350.000 dòlars en campanyes per atreure dones (amb el lema "Nega't a ser víctima") i 500.000 dòlars per atreure joves.

En les revistes del sector es poden llegir coses com ara aquestes: "Hi ha una manera d'aconseguir nous clients per al vostre negoci: Feu servir les escoles". I fins i tot, pensant en els pares, hi ha publicacions que anuncien: "la metrallera AP9 és una cosa guai per a una multitud d'adolescents... Feu-hi un cop d'ull. Permeteu que el vostre fill l'agafi. De maneueu-li què en pensa. I assegureu-vos de dur a sobre el talonari". En

una altra revista d'aquest estiu mateix es podia llegir: "els joves són el nostre futur" i "en tres generacions hauran desaparegut els tiradors, si avui no encoratgem i ensenyem joves i dones". Després de fer un al·legat dient que la família que dispara unida viu unida, la mateixa publicació recorda a cada lector-tirador que incorpori "fill, filla o nét al món dels tiradors".

Amb declaracions com les que acabem de citar no pot sorprendre gens que les estadístiques ens mostrin ben clarament els Estats Units com el país amb més violència criminal del món. O. C.